

కదలనున్న జగన్మార్గ రథచక్కలు

ప్రపంచంలోనే అతి ప్రాచీనమైన రథయాత్ర

ಅನ್ನ ಚೆಲ್ಲೆಂಜ್ ಅನುಬಂಧಾನಿಕ ಈ ಅಲಯಂ ಪ್ರತೀಕ

ఆప్యాధ మాసం వళ్లిందంటే చాలు... ప్రపంచంలోనే అతి ప్రాచీనమైన రథయాత్ర గురించిన కబుర్లు మొదలైపాశీతాయి. ఆ జగన్నాథుని ప్రత్యక్షంగా దల్చించుకునేందుకు, ఆయన రథం మీద ఒక చేయి వేసేందుకు లక్ష్లలాది ప్రజలు పూర్తిక్షేత్రానికి చేరుకుంటారు. ఆప్యాధసుద్ధ విభియ నుంచి తొమ్మిదిరీజుల పాటు జిలగే ఈ పర్వదినాలలో వైష్ణవభక్తుల సంబరాలకు అంతు ఉండదు. వైందవ క్షేత్రాలలో పూర్తికి ఉన్న ప్రాముఖ్యాత అంతాఖంతా కాదు. చార్ధామ్ యాత్ర పేరుతో బదలీనాద్ధ, ద్వారక, రామేశ్వరాలతో పాటుగా పూర్తికి కూడా చేయి ఉంది. అందుకే పూర్తి క్షేత్రాన్ని త్రిమతాచార్యులైన శంకర, రామానుజ, మధ్వచార్యులతో పాటుగా గురునానక్, తులసీదాసు, చైతన్యమహాప్రభు వంటి మహామహాలెందరో దల్చించినట్లు చలిత పేర్కొంటోంది. సహజంగానే ఇంతటి ప్రాచుర్యం ఉన్న పూర్తిక్షేత్రం రథయాత్ర

సమయంలో మరింత శోబ్బని సంతరించుకుంటుంది

ఆపోధ శ్వాస విదియ నాడు మొక్క ఛైత్రమైన “హరీ” లో జగన్నాథ బలభద్ర సుభద్ర రథయాత్ర అత్యంత షైఫ్ఱింగ్ గా జరుగుతుంది. జగత్త్వసిద్ధమైన ఈ రథయాత్ర పరమ పావనం. “రథశ్శం వామనం ద్రుష్ట్వా పునర్జన్మను న విడ్యుతే” రథాస్తు ఉన్న వామని చిసిన వారికి పునర్జన్మ ఉండదు.

ఈ రోజునే శ్రీ రాముని రథోత్సవం అని ధర్మశాస్త్ర వచనం ! విష్ణువునకు అత్యంత ప్రీతికరమైన రోజు ఇది .

పారామ పారె రామ రామ పారె హరారె కృష్ణ పారె కృష్ణ కృష్ణ కృష్ణ పారె హరారె !
 శ్రీ జగన్నాథ స్వామి రథయాత్ర - 3 ఆపోధ శుద్ధ విదియ నాటు మోక్షమైత్రమైన “ఫారీ”లో జగన్నాథ బలభద్ర సుభద్ర రథయాత్ర అత్యుంత వైభవం గా జరుగుతుంది. జగిత్ప్రసిద్ధమైన ఈ రథయాత్ర పరమ పాపనం. “రథసం వామనం ద్రువైపు పునర్జన్మ న విద్యుతే “ఎ రథాన్నసు ఉన్న వామనుని చుసిన వారికి పునర్జన్మ ఉండడ

వేల సంపత్స్కుల చరిత్ర: పూరీ జగన్నాథుని క్షేత్ర మహిమ ఈనాటిది కాదు. పురాణాలలో సైతం ఈ జగన్నాథుని మహిమను వర్ణించి తరించారు. ఈ పురాణ గాథల ప్రకారం ఇంద్రధ్యముడనే రాజకి ఒకవాడు కలలో విష్ణుమూర్తి కనిపించి నీలాచల పర్వతం మీద తనకి ఒక దేవాలయాన్ని నిర్మించవనీ, ఆ ఆలయ నిర్మాణం పూర్తయిన తరువాత తాను 'దారు' (ముంగ) రూపంలో పూరీ తీరానికి చేరుకుంటాననీ చెప్పాడట. ఆ ఆఙ్గ ప్రకారమే ఇంద్రధ్యముడు బ్రహ్మండమైన ఆలయాన్ని నిర్మించాడు. విష్ణుమూర్తి అనతి ఇచ్చిన మేరకు నిజంగానే శంఖచక్రాల వంటి గుర్తులతో ఒక దారుబ్రహ్మ పూరీనగర తీరానికి చేరుకుంది.

విగ్రహ తయారీ

ఆ దారుకి విగ్రహ రూపాన్ని ఇచ్చేందుకు సాక్షాత్కార్తు దేవతల శిల్పి అయిన విశ్వకర్మ ఒక మానవనిగా ముందుకు వచ్చాడు. అయితే ఆ విశ్వకర్మ ఒక ప్రతుని ఉంచాడట. తను ఏకాంతంగా ఆ శిల్పాలను చెక్కే పనిలో ఉంటాననీ, ఆ పని పూర్తయి తనంతట తానుగా బయటకు వచ్చేంతప్రవర్తకు ఎవర్పరూ లోపలకి రాకుడడన్నదే ఆ ప్రతు. అయితే రెండు వారాలు గడిచిన తరువాత ఉత్సవకును నిలువరించుకోలేని ఇంద్రదృష్టమ్యుడు ఆ తలుపులు తెరిచి చూశాడట. ఇంకేముంది! సగం మాత్రమే పూర్తుయిన శ్రీకృష్ణ, సుభద్ర, బలరాముల విగ్రహాలు కనిపించాయి. రాజుగారు తన మాట తప్పినందుకుగాను విశ్వకర్మ అద్వయమైపోయాడు. అప్పటి నుంచి క్రమానుష్ఠానాల్లో ఐదే నీళిలో విశ్వామిత్రును విశ్వామిత్రు కూర్చుకొనడాని.

వీరా చూసినా పుష్టిక్వేంటి..

పూరీ చూనాను ప్రత్యక్షమి!

పూరీ జగన్నాథుని ప్రత్యేకతలు ఒకటీ రెండూ కాదు. అసలు ఆ విగ్రహాలే తొలి ప్రత్యేకత. ఈ విగ్రహాలు చిత్రపున రూపంలో ఉండటం వెనుక ఒక ఐతిహాసిని చెప్పుకున్నప్పటిలీ, స్థానిక తెగలు ఆరాధించే రూపంలో ఈ మార్పులు ఉండటం ఒక విశేషం. దానికి అనుగుణంగా జగన్నాథుని చరిత్రలో ఆయనను అభిమంజాతివారు ఆరాధించుకున్న ప్రస్తావనలు కూడా కనిపిస్తాయి. అంటే ఈ దైవం అందరివాడన్న మాట! ఇక ప్రతి 12 లేక 19 సంవత్సరాలకు ఓసారి సవకళేబర్ వేరులో ఈ దారు విగ్రహాల స్థానంలో కొత్త విగ్రహాలను ఉండడం మరో విశేషం. సాధారణంగా ఎక్కడన్నా రథయాత్ర జిరిగినపుడు తస్తవ విగ్రహాలను ఊరేగించడం అనవాయితి. కానీ అందుకు విరుద్ధంగా సొక్కుత్తూ మూలవిరాట్లో రథయాత్రకు కదిలివాడం ఒక అద్భుతం. ఇక స్మామివారు సతీసమేతంగా కాకుండా అన్నాచెల్లెలతో గర్భాలయంలో కొలువై ఉండటం విచిత్రం. అరుదైన ఈ విషయాన్ని జీర్ణించుకోవడం కష్టం కాబట్టి చాలామంది భక్తులు నుభద్ర అంటే శ్రీకృష్ణుని అష్టార్ఘ్యలలో ఒకరని అపోహపడుతూ ఉంటారు.

జగన్నాథుడు తని గర్భాలయానికి తెలుగు ప్రయాణం కట్టడంతో రథయాత్ర పండుగ ముగుస్తుంది. ఈ కాలంలో వీలైనంతమంది భక్తులు హరీని చేరుకుని, విధిధ అవతారాలలో కొలువై ఉండే శ్రీకృష్ణుని దర్శించుకుంటారు. ఇక సాధ్యంకానివారు తమ తమ ప్రాంతాలలోనే జగన్నాథ రథయాత్రను పోలి ఉండే రథయాత్రలను సాగించి, ముచ్చటను తీర్చుకుంటారు.

మన దేశము లో నాలుగు దిక్కులు పవిత్ర పుణ్యశ్రోలను ‘చార్ ధామ్’గా పిలుస్తారు. ఉత్తరాన - బిధరీ, దిఖీనాన - రామేశ్వరము, పడమరన - ద్వారక, భార్యలు - పూరీ శ్రీకృష్ణులు ఉన్నాయి.

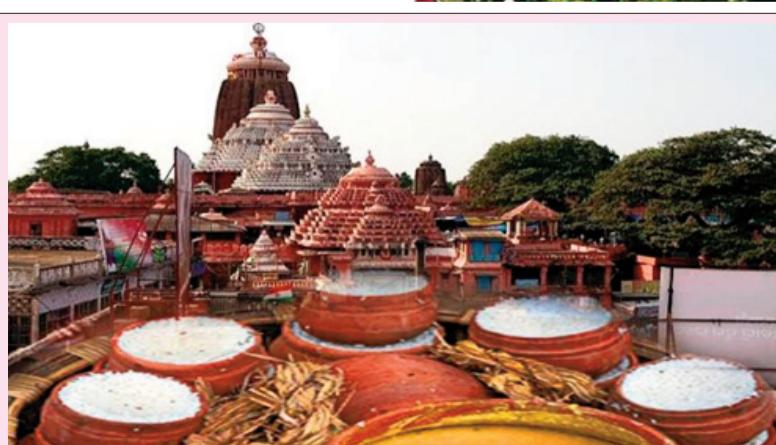
ఆలయ అభ్యర్థాలంలో జిరిగే ఉత్సవాలన్నిపుటికల్లా ముఖ్యమైనది, భారతశశంలో అత్యుంత ప్రసిద్ధి గాంచినది పూరీ జగన్నాథ రథయాత్ర. ఈ ఉత్సవం ప్రతీ సంవత్సరం జాన్ లేదా జాలై నెలలలో ఆపోడ వుద్ద విదియ నుండి) నిర్మించాలి. ఈ రథయాత్రలో శ్రీకృష్ణుడు, బలరాముడు, సుభద్ర విగ్రహాలను పూరీ ఏఖల్లో ఊరేగిస్తారు. రథం సుమారు 45 అడుగుల ఎత్తు, 35 చదరపు అడుగుల వైశాల్యం కలిగి ఉంటుంది. దీనికి ఏదు అడుగుల వ్యాసం కలిగిన 16 వకలు ఉండాయి. దాచాపు నాలుగు వేల ముంది భక్తులు కళిపి తరధని

ప్రాథమిక శాస్త్ర ప్రశ్నలు!

పూరీ జగన్నాథుని ఆలయం అనగానే ఆషాధమాసంలో జరిగే రథయాత్రి గుర్తుకువస్తుంది. ప్రపంచంలోనే అతి వురాతనమైన రథయాత్రగా ఈ ఉత్సవాన్ని పేర్కొంటారు. ఈ రథయాత్రలో పొల్పాంట జన్మధూమైపోతుందని భక్తులు నమ్ముతారు. రథయాత్రతో పాటు పూరీ ఆలయానికి చాలా ప్రత్యేకతలు ఉన్నాయి. నాటాల్ని ఒకప్పు %-% వుస్తిపూశారా!

పూర్ జగన్నాథునికి ఆరుదఫాలుగా వైవేద్యాన్ని అందిస్తారు. ఇందుకోసం 56 రకాల పదార్థాలనీ తయారుచేస్తారు. హిందీలో 56ని భప్సున్ అంటాం కాబట్టి ఈ మహాప్రసాదాన్ని భప్సున్ భోగ్యాల పెర్చుంటారు. ఈ 56 సంఖ్య వెనుక తెండు కారణాలు తనిహిస్తాయి. ఒకప్పుడు అఖండ భారతశివంలో 56 స్పృతంత్ర రాజ్యాలు ఉండేవి. ఆ రాజ్యాలన్నీ క్లేమంగా ఉండాలనే ఆలోచనతో రాజ్యానికి ఒక ప్రసాదం చొపున 56 ప్రసాదాలను నివేదించి ఉండవచ్చు. మరో ఊహ ప్రకారం శ్రీకృష్ణపు గోవర్ధనగిరిని ఏడురోజుల పాటు తన చిట్టికనవేలు మీద నిలిపి ఉంచాడట. ఆ ఏడురోజుల పాటు అయిన అస్సుపోనీయాలనూ ముట్టలేదు. అందుకని ఎనిమిదవ రోజున భక్తుల వారానికి సరిపడా ఆహార పదార్థాలను ఒకేసారి నివేదించారట. ఆనాడు కృష్ణునికి 56 పదార్థాలను అందించారు కాళ్ళలే... పూర్ జగన్నాథునికి అదే రీతిలో ఉపచారం జరుగుతోందని ఓ నమ్మకం.

జగన్నాథునికి నిత్యం 56 ప్రసాదాలను అందించాలంటే, అక్కడి వంటశాల కూడా ప్రశ్నకంగా ఉండాల్సిందే కా! అందుకే 30కి పైగా గడులతో, 600 మందికి పైగా వంటవారితో... ప్రపంచంలోనే

ఆతీషెడ్ వంటశాలగా పూరీ పేరుగాంచింది. వందలు, వేలు కొదు- రోజుకి లక్ష్మంది భక్తులకు సరిపడా ఆహారాన్ని ఇక్కడ సిద్ధం చేయగలరు. ప్రసాదాన్ని వందెందుకు మట్టికుండలనే పాత్రులుగా వినియోగించడం, వాణిని కళ్లుల మీదే వండటం మరో ప్రత్యేకత. అలా వండిన పదార్థాలని ముందుగా జగన్నాథునికి నివేదిస్తారు. ఆ తర్వాత క్షేత్రపూలకురాలైన విమలాదేవికి నివేదిస్తారు. అటు తర్వాత వాణినికి భక్తులకు అందుబాటులో ఉంచుతారు. ఆలయానికి ఈశాస్యంలో ఉండే ‘ఆనంద బజార్’ అనే ప్రదేశంలో

భక్తులకు ఈ ప్రసాదాలను అందిస్తారు.
 హరీలో ఇలా 56 ప్రసాదాలను నివేదించే ఆచారం ఎప్పటినుంచి మొదడైందో తెలియదు కానీ... దానికి విశేష ప్రచారాన్ని తీసుకుపచ్చింది మాత్రం ఆదిశంకరులని చెబుతారు. ఆలయంలో నివేదించిన పదార్థాలతో భక్తుల కడుపు కూడా నిండాలనే తలపుతో ఆయన మద్యాశ్వుని వేళ భత్త భోగ్ ఆనే ఆచారాన్ని ఆరంభించారట. అప్పటి నుంచి ఈ ప్రసాదాలు కేవలం ఆలయానికి వచ్చే భక్తులకే కాదు, హరీ చుట్టూపక్కల పేదలకి కూడా ఆకలి తీరుస్తున్నాయి. స్నాయివారి ప్రసాదాన్ని తింటున్నామనే తృప్తిగా అందిస్తున్నాయి. అంతధాకా ఎందుకు? హరీ నగరంలో ఎవరన్నా పేదవాడి ఇంట్లో ఏదన్నా పేదుక జలిగిందనుకోండి... అతిథులకి విందుబోజనాన్ని అందించేందుకు నేరుగా హరీ ఆలయానికి చేరుకుంటారట. మహాప్రసాదం గురించి ఇంత విన్నాక, ఇందులో ఏవి పదార్థాలు ఉంటాయో తెలుకుంపోలిని అనిహింపక మాసదు. పాయనం, పరమాశ్వం, కిచిటి, పాలకూర, కొబ్బరి లడ్డు, కోద్దా లాంటి రకరకాల పదార్థాలు ఎలాగూ ఉంటాయి. వీటితో పాటుగా ఒడిషాసంప్రదాయ వంటకాలూ కనిపిస్తాయి. మరో విశేషం ఏమిటంటే... ఈ పదార్థాలను భగవంతునికి నివేదించేంతవరకూ ఎలాంటి వాసనా రాదట. కానీ ఆ జగన్నాథునికి నివేదించిన వెంటనే... అన్ని పదార్థాలు నుంచి ఘుమఘుమలాడే

ఇవీ జగన్నాథుని మహాప్రసాదానికి సంబంధించిన విశేషాలు. అయితే ఏడాదిపొడవునా ఇవి భక్తులకు అందుబాటులో ఉంటాయినుకోవడానికి లేదు? రథయాత్రకి ముందు ఓ 21 రోజుల పాటు మహాప్రసాదాలు చేయరు. ఆ సమయంలో జగన్నాథునికి జ్వరంగా ఉంటుందని భక్తుల నమ్మకం. మిగిలిన సమయంలో ఆలయానికి చేరుకునే భక్తులు అటు జగన్నాథుని దర్శించి, ఇటు ఆయన ప్రసాదాన్ని ఆరగించి తృప్తిగా ఇళ్ళకు చేరుకుంటారు.

